

นายพนัสบดี รัชโอกาส

นักวิชาการคอมพิวเตอร์
ชำนาญการพิเศษ

Digital Code of Merit

นำเสนอข้อมูลใน 4 ประเด็น

1. ความเป็นส่วนตัว (Privacy) คือการรักษาสิทธิในข้อมูลของตนเอง โดยข้อมูลที่เปิดเผยในที่สาธารณะจะต้องเป็นเฉพาะข้อมูลที่ตนยินยอมที่จะเปิดเผยเท่านั้น
2. ความถูกต้อง (Accuracy) ก่อนจะเผยแพร่ข้อมูลใดออกไป จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องเสียก่อน
3. ความเป็นเจ้าของ (Property) ว่าด้วยกรรมสิทธิ์ในการถือครองทรัพย์สิน ทั้งในส่วนที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ เช่น ทรัพย์สินทางปัญญา
4. การเข้าถึงข้อมูล (Data Accessibility) คือการรักษาความปลอดภัยและการเข้าถึงความลับของข้อมูล

มารยาทเน็ต 10 ข้อ (Netiquette)

คือจรรยาบรรณของการอยู่ร่วมกันในสังคมอินเทอร์เน็ตซึ่งไม่ต่างจากสังคมบนโลกแห่งความเป็นจริง ที่จำเป็นต้องมีกฎกติกาสำหรับกำกับดูแลพฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก

ในการใช้งานสื่อสังคมอินเทอร์เน็ต แต่ละคนควรจะคำนึงถึงมารยาทดังต่อไปนี้

1. อย่าลืมหันหลังสื่อสารอยู่กับมนุษย์จริง ๆ
2. ยึดมาตรฐานเดียวกับการสื่อสารในชีวิตจริง
3. รู้ว่าคุณอยู่ที่ไหนในไซเบอร์สเปซ
4. เคารพเวลาและการใช้แบนด์วิธ เมื่อไม่ใช้งานก็ควรออกจากระบบเพื่อเปิดโอกาสให้คนอื่นใช้งาน
5. ทำตัวเองให้ดูดีเสมอเมื่ออยู่ในโลกออนไลน์

6. แบ่งปันความรู้ที่ตนเองเชี่ยวชาญ
7. ช่วยกันควบคุมสงครามการใช้อารมณ์ รู้จักอดกลั้น ไม่ได้ตอบด้วยอารมณ์
8. เคารพสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น
9. อย่าใช้อำนาจในทางที่ผิด
10. รู้จักให้อภัยความผิดพลาดของผู้อื่น

การเอาใจใส่ผู้อื่น (Empathy) เป็นการปรับทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการรับรู้และเข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกในโลกอินเทอร์เน็ตของผู้อื่น และส่งเสริมจริยธรรมที่ดั่งามเหมาะสมกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย

7 นิสยที่ไม่ควรทำในกลุ่มไลน์

1. อ่านแล้วไม่ตอบ
2. ส่งข้อความเร็ว ๆ ก่อกวนผู้อื่น
3. นำความลับของคนอื่นไปเปิดเผย
4. พุดคุยเรื่องที่คนอื่นไม่รู้เรื่อง
5. แชรข่าวลือที่ไม่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริง
6. ออกจากกลุ่มโดยไม่แจ้งเหตุผล

10 พฤติกรรมของคนติชโซเชียลเน็ตเวิร์ค

การใช้งานโซเชียลเน็ตเวิร์คมากเกินไปจนเกิดอาการติดก่ให้เกิดผลเสียหลายอย่าง ทั้งที่เกิดกับสุขภาพทางกายและความสัมพันธ์กับผู้คนในสังคมของโลกแห่งความจริง เราสามารถประเมินตัวเองว่ากำลังมีอาการติชโซเชียลเน็ตเวิร์คหรือไม่จากพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. ใส่ใจโทรศัพท์ทุกครั้งที่ได้ยินเสียงเตือน
2. กดไลค์ทุกเรื่อง
3. แชรทุกอย่างที่แชร์ได้
4. เช็คอินทุกอย่างก้าว
5. เช็คความเคลื่อนไหวในโลกโซเชียลเน็ตเวิร์คตลอดเวลา
6. ไม่เป็นอันทำอะไรหลังโพสต์ข้อความบนโซเชียลเน็ตเวิร์ค พะวงว่าจะได้รับการตอบรับว่าอย่างไร
7. โพสต์คำคมตลอดเวลา
8. โพสต์ภาพอาหารทุกมื้อ
9. เล่นเกมบนโซเชียลเน็ตเวิร์คตลอดเวลาที่ว่าง
10. ใช้โซเชียลเน็ตเวิร์คแทนโทรศัพท์และช่องทางสื่อสารอื่น ๆ

การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (Cyber Bullying)

คือการประทุษร้ายหรือทำให้ผู้อื่นอับอายผ่านการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อแสดงความเป็นศัตรูหรือแสดงออกในแง่ลบต่ออีกฝ่าย

การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (Cyber Bullying)

1. บอกให้หยุดอย่างหนักแน่นและชัดเจน
2. ถ้ารู้ว่าผู้ทำอยู่ที่ไหน อาจส่งจดหมายเตือนไปถึงบ้าน
3. ถ้าเป็นคนรู้จัก อาจแจ้งอาจารย์ที่โรงเรียนให้ช่วยเหลือ
4. รายงานพฤติกรรมต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ
5. รายงานไปยังหน่วยงานที่ดูแลความเรียบร้อยของโลกออนไลน์หรือบริษัทที่ให้บริการ
6. บันทึกข้อความเก็บไว้เป็นหลักฐาน
7. บล็อกไม่ให้รับข้อความจากคนนั้น

พฤติกรรม Cyber Bullying ที่พบบ่อย

1. ด่าทอให้ร้าย ด้วยถ้อยคำหยาบคาย
2. แบล็คเมลล์
3. คุกคามทางเพศออนไลน์
4. หลอกลวง
5. แอบอ้างตัวตนของคนอื่น
6. สร้างกลุ่มใน Social Network เพื่อโจมตีโดยเฉพาะ

การการเผยแพร่ข้อมูลบนโลกออนไลน์

การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมที่ทำหรือสถานที่อยู่ อาจจะมีผู้ไม่หวังดีเก็บข้อมูลเหล่านี้มาทำร้ายผู้โพสต์ภายหลังได้ โดยเฉพาะหากเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เจ้าหน้าที่สามารถติดตามมารับผิดได้

เนื่องจากข้อมูลที่ถูกแชร์บนโลกไซเบอร์จะสามารถย้อนกลับไปหาผู้แชร์ได้เสมอ ดังนั้นผู้โพสต์จะต้องระมัดระวังในการแชร์ข้อมูลต่าง ๆ ไม่ควรแชร์ข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลไม่เหมาะสม หรือข้อมูลที่ไม่แน่ใจว่าเป็นความจริง

เมื่อเห็นข้อมูลใด ๆ ก่อนตัดสินใจส่งต่อข้อมูลให้พิจารณาข้อมูลในปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

- Who ใครเป็นผู้แชร์ข้อมูล สามารถเชื่อถือได้แค่ไหน
- What เป็นเรื่องที่ต้องรู้หรือไม่
- When/Where กาลเทศะและความทันสมัยของข้อมูล
- Why ในการเผยแพร่ข้อมูลนั้นใครคือผู้ได้ประโยชน์
- How วิธีการเผยแพร่ข้อมูลเป็นอย่างไร ยิ่งเป็นวิธีที่เน้นกระตุ้นความรู้สึกยิ่งน่าสงสัย

การรักษาความเป็นส่วนตัว (Privacy)

เพื่อป้องกันมิให้ผู้อื่นเข้าถึงข้อมูลส่วนตัว ควรปฏิบัติดังนี้

1. สังเกตก่อนคลิก ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ วิดีโอ รูปภาพ เพื่อให้แน่ใจว่าไม่ได้ลิงค์ต่อไปยังเพจที่ไม่ปลอดภัย
2. ใช้การพิมพ์ URL แทนการคลิกลิงค์ที่ถูกส่งมา
3. ไม่ควรตั้งรหัสผ่านที่สามารถเดาได้ง่าย เช่น 123456 qwerty วันเดือนปีเกิด
4. ไม่ตั้งชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านเหมือนกันทุกบัญชี
5. ออกจากระบบทุกครั้งหลังเลิกใช้งาน
6. ติดตั้งระบบป้องกันไวรัสและ Update สม่ำเสมอ

รหัสผ่านแบบที่ไม่ควรใช้

1. ใช้รหัสผ่านเดียวกันกับทุกโปรแกรม
2. รหัสผ่านที่คาดเดาง่าย เช่น 123456 qwerty
3. ใช้ข้อมูลบุคคลเป็นรหัสผ่าน เช่น วันเดือนปีเกิด หมายเลขโทรศัพท์
4. ใช้คำที่มีความหมายในพจนานุกรม
5. ใช้เฉพาะตัวอักษรอย่างเดียว
6. ใช้รหัสผ่านเดิมไม่เคยเปลี่ยนเลย

เวลาที่ใช้ในการถอดรหัสผ่าน

มีผู้ทำการวิจัยและประมาณระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการถอดรหัสผ่านไว้ดังนี้

หากตั้งรหัสผ่านความยาว 6 ตัวอักษรโดยใช้เฉพาะอักษรตัวพิมพ์เล็ก เช่น darren จะใช้เวลาถอดรหัสประมาณ 5 นาที

หากตั้งรหัสผ่านความยาว 7 ตัวอักษรโดยใช้อักษรตัวพิมพ์เล็ก ตัวพิมพ์ใหญ่ และตัวเลข เช่น Land3rz จะใช้เวลาถอดรหัสประมาณ 1 เดือนครึ่ง

หากตั้งรหัสผ่านความยาว 8 ตัวอักษรโดยใช้อักษรตัวพิมพ์เล็ก ตัวพิมพ์ใหญ่ ตัวเลข และอักขระพิเศษ เช่น B33r&sdA จะใช้เวลาถอดรหัสประมาณ 229 ปี

รหัสผ่านที่ดี

1. มีความยาวอย่างน้อย 7 ตัวอักษร
2. ประกอบด้วยอักษรตัวพิมพ์ใหญ่ ตัวพิมพ์เล็ก ตัวเลข สัญลักษณ์พิเศษ
3. ใช้สัญลักษณ์อย่างน้อย 1 ตัวในตำแหน่งที่ 2 - 6

การแสดงออกทางอารมณ์บนสังคมดิจิทัล (Emotional Expression on Digital Social Media)

ในการแสดงความรู้สึกผ่านทาง Social Media มีข้อควรคำนึงดังนี้

1. ต้องตรวจสอบข้อมูลให้รอบด้านว่าเรื่องนั้นมีความน่าเชื่อถือเพียงใด
2. พึงระลึกเสมอว่าสิ่งที่โพสต์ลง Social Media จะกลายเป็นข้อมูลสาธารณะที่เราควบคุมไม่ได้

การแสดงออกทางอารมณ์บนสังคมดิจิทัล (Emotional Expression on Digital Social Media)

5 กรอบคิดเพื่อรู้เท่าทันสื่อใหม่

1. Space: เรากำลังอยู่ในพื้นที่ส่วนตัวหรือพื้นที่สาธารณะ
2. Time: เราใช้เวลากับมันอย่างไร - ใช้เวลากับมันมากเกินไปหรือไม่ กระทบกับการใช้เวลาในโลกจริงอย่างไร
3. Social: เราสร้างผลกระทบทางสังคมอย่างไรบ้าง
4. Reality: เราอยู่ในโลกเสมือนจริงอย่างไรและมีผลกระทบต่อโลกจริงแค่ไหน
5. Self: เราสร้าง/มีตัวตนอย่างไรในโลกเสมือนจริง

การระมัดระวังอันตรายบนโลกอินเทอร์เน็ต (Dangerous Online)

6. ข้อควรระวังในการใช้งานอินเทอร์เน็ต

1. ไม่บอกข้อมูลส่วนตัว
2. หากพบภาพหรือข้อความไม่เหมาะสม ให้แจ้งผู้ปกครอง
3. ไม่ควรไปพบบุคคลที่รู้จักบนอินเทอร์เน็ต
4. ไม่ส่งรูปหรือข้อมูลของตัวเองให้กับคนที่รู้จักบนอินเทอร์เน็ต
5. ไม่ตอบคำถามหรือสื่อข้อความหยาบคาย
6. เคารพข้อตกลงในการใช้งาน

Cyber Stalking

คือ การส่องหรือแอบติดตามชีวิตและการเคลื่อนไหวของบุคคลใดบุคคลหนึ่งบนโลก Social โดยไม่ให้อีกฝ่ายรู้ พฤติกรรมลักษณะนี้เป็นการสะท้อนปัญหาทางสุขภาพจิตและอาจผิดกฎหมาย โดยนักจิตวิทยาระบุว่า Cyber Stalking แตกต่างจากการค้นหาข้อมูลของคนที่เราสนใจตรงที่ Cyber Stalking เป็นพฤติกรรมที่ทำต่อเนื่องกันอย่างไม่ลดละ และผู้ตกเป็นเป้ารู้สึกกลัวและเครียดได้

บางคนเมื่อติดตามแล้วมีพฤติกรรมเลียนแบบบุคคลที่เป็นเป้าหมาย พยายามใช้ชีวิตแบบเดียวกับเป้าหมายจนอาจก่อให้เกิดปัญหากับตนเอง เช่น ชื้อของราคาแพงเลียนแบบดาราดังมีปัญหาทางการเงิน